

Projekts
“INTEGRĀCIJAS INKUBATORS
ROMU BĒRNU UN JAUNIEŠU ATBALSTAM”

Projekta rezultāti
un
labās prakses piemēri

IIC, 2015.

SATURS

Informācija par projektu.....	3
Romu mediatoru sagatavošanas kursa izstrāde un apmācība. Romu mediatoru darbība	4
Resursu centri romu bērniem un jauniešiem	7
Inovatīvi starpkultūru komunikācijas pasākumi.....	8
Profesionālais atbalsts pedagogiem un pašvaldību darbiniekiem	12
Sadarbības tīklu veidošana	15
Projektu publikācijas.....	16
Labās prakses piemēri	17
Rekomendācijas situācijas uzlabošanai	23
Pateicības	27

1. Informācija par projektu

Projekta īstenošanas laiks:

2013. oktobris – 2015. septembris

PROJEKTA PARTNERI

PROJEKTA ASOCIĒTIE PARTNERI UN LĪDZFINANSĒTĀJI:

TALSU
NOVADA
PAŠVALDĪBA

INTEGRĀCIJAS INKUBATORS ROMU BĒRNU UN JAUNIEŠU ATBALSTAM

Projekta mērķis: sekmēt romu bērnu un jauniešu iekļaušanu izglītības sistēmā un darba tirgū, un viņu ģimeņu integrāciju sabiedrībā

Projektu realizē: biedrība „Izglītības iniciatīvu centrs”
www.iic.lv

Projekta Nr. 2012.EEZ/PP/2/MAC/041/011

Projekta norises laiks: 01.10.2013.-30.09.2015.

Projektu finansiāli atbalsta: Islande, Lihtenšteina un Norvēģija

Projektu līdzfinansē: Daugavpils pilsētas pašvaldība, Talsu novada pašvaldība, Valmieras pilsētas pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Jelgavas izglītības pārvalde"

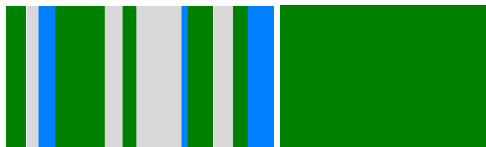
PROJEKTA FINANSĒTĀJS

Projekta īstenošanas vieta:

VIDZEMES, KURZEMES,
ZEMGALES UN LATGALES
REĢIONI

2. Romu mediatoru sagatavošanas kursa izstrāde un apmācība. Romu mediatoru darbība.

Sagatavoti
10 romu
mediatori

5 romu mediatori
uzsākuši darbu

Projekta ietvaros tika uzsākta Latvijā **jauna iniciatīva** – romu mediatoru apmācība un darbība. **Romu mediatori** ir īpaši apmācīti romu kopienas pārstāvji, kuru darbības galvenais uzdevums ir veicināt saikni un sadarbību starp romu kopienu un dažādām pašvaldības un valsts institūcijām, kā arī vietējo sabiedrību.

PROJEKTA REZULTĀTS

Izveidots “Romu mediatoru sagatavošanas kurss”

Kursa mērķis ir sniegt zināšanas un prasmes romu cilvēkiem mediācijas īstenošanai, lai veicinātu romu kopienas un vietējās sadarbības savstarpējo sadarbību un pašvaldības atbalstu romu tiesību nodrošināšanai katrā konkrētajā pašvaldībā.

PROJEKTA REZULTĀTS

Romu mediatori:

- **apguva** romu mediatora lomu un darba uzdevumus;
- **iepazinās** ar romu mediatora ētikas kodeksu,
- **paplašināja zināšanas** par pretdiskriminācijas normām, diskriminācijas atpazīšanu un cilvēktiesību nodrošināšanu;
- **guva ieskatu** par Eiropas Padomes ieteikumiem romu tiesību ievērošanai;
- **iepazinās** ar pašvaldību struktūru un pašvaldības institūciju atbildības jomām;
- **apguva iemaņas** saskarsmes veidošanai starp romu kopienu un iestāžu darbiniekiem.

Kopš 2014. jūlija četros Latvijas reģionos darbu uzsāka pieci romu mediatori:

Romu mediatoru darbs ir uzlabojis saziņu starp romiem un valsts pārvaldes iestādēm, palīdzējis romiem pārvarēt sociālās integrācijas barjeras un pieejamību valsts un pašvaldību pakalpojumiem.

Projekta pieredze apliecina, ka romu mediatora darba rezultāti lielā mērā ir atkarīgi no veiksmīgas sadarbības ar kompetentu pašvaldības darbinieku - romu kopienas koordinators -, kurš pārzina vietējo situāciju, pašvaldības darbinieku un valsts institūciju iespējas un normatīvo regulējumu, un var sniegts informatīvu atbalstu mediatoram.

- Evelīna Balode, Latgale
- Sarmīte Joma, Zemgale
- Lienīte Krūzīte, Kurzeme
- Iveta Kļaviņa, Vidzeme

PROJEKTA REZULTĀTS

Izglītības jomā veicināta romu ģimeņu un izglītības iestāžu sadarbība, palielināta romu ģimeņu iesaistīšanās bērnu izglītošanās procesā, veicinot viņu izpratni par vecāku pienākumiem un atbildību izglītības nodrošināšanā saviem bērniem, veicināta skolas apmeklētība.

- Apzināts romu bērnu skaits izglītības iestādēs un ārpus tām;
- Apmeklētas izglītības iestādes, kurās mācās romu bērni;
- Notikušas tikšanās ar izglītības iestāžu vadītājiem un pedagogiem par izglītības nodrošināšanu romu bērniem un jauniešiem, par izglītības iestādes, romu mediatora un romu ģimeņu savstarpējo sadarbību;
- Apmeklētas romu ģimenes, runājot ar vecākiem par vecāku pienākumiem un atbildību un nepieciešamību nodrošināt saviem bērniem izglītību;
- Sniegta palīdzība piemērotāko izglītības iestāžu atrašanā un nepieciešamo dokumentu sakārtošanā, lai reģistrētu bērnus mācību iestādē;
- Veikti konkrēti atbalsta pasākumi, lai romu bērni nepamestu mācības.

Sociālajā jomā sniegta palīdzība romu kopienas pārstāvjiem sociālās palīdzības saņemšanas un citu sociālo jautājumu risināšanā.

- Sniegta palīdzība dokumentu noformēšanā romu pārstāvjiem - ģimenēm un atsevišķām personām, trūcīgā statusa iegūšanai;
- Sniegta palīdzība konkrētām romu tautības personām mājokļa jautājuma risināšanā (dokumentu noformēšana dzīvojamās platības piešķiršanai, tikšanās ar atbildīgo institūciju pārstāvjiem u.c.);

- Sadarbībā ar sociālo dienestu speciālistiem apsekoti romu tautības ģimeņu sadzīves apstākļi dzīvesvietās;
- Sniegta palīdzība bērnu ēdināšanas atvieglojumu saņemšanai;
- Sniegts atbalsts sociālo pabalstu saņemšanai romu tautības personai ar invaliditāti.

Sniegta palīdzība romu tautības personām nodarbinātības jautājumu risināšanā.

- Sniegta palīdzība darba vietas iegūšanai 7 romiem;
- Romu tautības skolēni iesaistīti vasaras nodarbinātības programmās;
- Sniegta palīdzība dokumentu kārtošanā bezdarbnieku statusa iegūšanai.

Tiesību aizsardzības jomā sniegta palīdzība romu kopienas pārstāvjiem viņu tiesību nodrošināšanā saziņā ar tiesībsargājošajām institūcijām.

- Sniegts informatīvs atbalsts romu kopienas pārstāvjiem par dokumentu un paskaidrojumu sagatavošanu tiesai;
- Notikušas tikšanās ar Valsts policijas un prokuratūras pārstāvjiem par konkrētiem gadījumiem, kuros iesaistītas romu tautības personas;
- Dalība tiesas procesos, aizstāvēt romu tautības pārstāvju tiesības.

Nodrošināts atbalsts veselības aizsardzības jomā.

- Sniegts atbalsts romu bērniem nepieciešamo medicīnisko izziņu sagatavošanai iesniegšanai izglītības iestādēs, sadarbībā ar ģimenes ārstiem;
- Nodrošināta palīdzības sniegšana un tiesību aizstāvība romu ģimenei gadījumā par iespējamu bērna un pacienta tiesību pārkāpumu ārstniecības iestādē pret romu tautības meiteni.

Popularizēta Romu kultūra, īstenoti sociālās atmiņas apzināšanas un demonstrēšanas pasākumi par romu kultūras lomu Latvijas vēsturiskajā kontekstā.

- Romu dienas pasākumu plānošana un organizēšana Jelgavā, Daugavpilī un Valmierā;
- Dalība dažādu nacionālo biedrību un citu NVO rīkotos kultūras pasākumos, kas saistīti ar romu kopienu;
- Romu dzīvesstāstu vēstures arhīva papildināšana, sadarbībā ar LU pētnieci M.Zirnīti.

Aktivizētas romu NVO un kultūras biedrības, aktualizējot izglītības jautājumus un atbalstu vietējai romu kopienai. Nodrošināts romu NVO viedoklis Latvijas Faktu pētījumā par romu situāciju Latvijā.

Veicināta jauniešu izglītošana un izglītības nozīmes popularizēšana, informējot romu jauniešus par dažādām jauniešu apmaiņas programmu iespējām, par brīvprātīgo darbu un iesaistīšanos romu analfabētu valodas apmācības grupās.

VIDEO PAR ROMU MEDIATORU DARBU

3. Resursu centri romu bērniem un jauniešiem

4 Resursu centri

11
nodarbības

108 bērni un
jaunieši

PROJEKTA REZULTĀTS

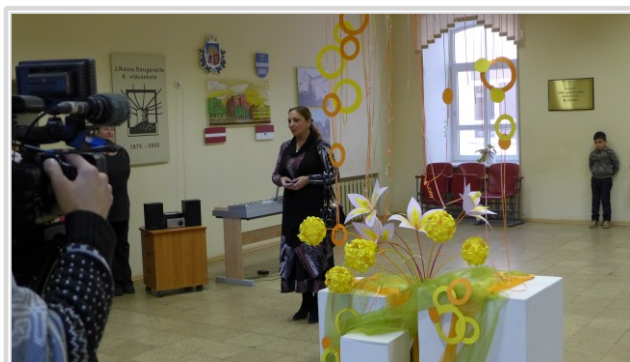
2014. gadā Izveidoti un uzsāka darbu četri Resursu centri romu bērniem un jauniešiem.

Resursu centri izveidoti ar mērķi nodrošināt vietu, kurp romu bērni un jaunieši labprāt nāk saturīgi pavadīt brīvo laiku, un kur viņi jūtas piederīgi. Centrus var izmantot pašpalīdzības grupu darbībai un pilsonisko prasmju attīstīšanai gan bērni, gan viņu vecāki.

Projekta ietvaros šajos centros notika nodarbības, praktiskumi, radošās darbnīcas un cita veida aktivitātes romu bērniem un jauniešiem, romu vecākiem. Tās bija vērstas uz dažādu prasmju apguvi, sadarbības veicināšanu un pilsoniskās aktivitātes rosināšanu. Resursu centru darbībā aktīvi piedalījās arī romu mediatori.

RESURSU CENTRI ROMU BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Reģions	Resursu centri
Latgale	J.Raiņa Daugavpils 6.vidusskolā, <i>Komunālā iela 2, Daugavpils</i>
Zemgale	Jelgavas 4.sākumskolā, <i>Pulkveža O.Kalpaka iela 34, Jelgava</i>
Kurzeme	Valdemārpils vidusskolā, <i>Skolas iela 3, Valdemārpils, Talsu novads</i>
Vidzeme	Valmieras jaunatnes centrā "Vinda", <i>Rīgas ielā 42, Valmiera</i>

4. Inovatīvi starpkultūru komunikācijas pasākumi

PRAKTIKUMI: Skolotājiem un pašvaldību darbiniekiem, romu jauniešiem, romu vecākiem un kopienas pārstāvjiem

„Romu kultūra un tradīcijas, to ietekme uz izglītību”

4 praktikumi
58 skolotāji un pašvaldību darbinieki no 39 iestādēm

PROJEKTA REZULTĀTS

Praktikuma dalībnieki iepazinās ar romu kopienas vēsturi un kultūru, romu dzīves stilu un tā ietekmi uz izglītošanos, ar romu bērnu iekļaušanas izglītībā īpatnībām, kā arī papildināja zināšanas par aspektiem, kas saistīti ar romu integrāciju pasaulē un Latvijā.

Praktikums skolotājiem un pašvaldību darbiniekiem tika veidots romu kultūras elementu iepazīšanai, negatīvo stereotipu pret romiem mazināšanai, bērnu un jauniešu iesaistīšanai starpkultūru komunikācijā un romu un plašākas vietējās sabiedrības sadarbības veidošanai. Praktikumam vadīja roms, Sabiedrības integrācijas biedrības „Alternatīvas” priekšsēdētājs, vairāku izziņošu un informatīvu materiālu par romu tradīcijām, vēsturi un kultūru autors, pedagogijas maģistrs Dainis Krauklis.

„Izglītība un brīvprātīgā darba iespējas Latvijā un pasaulē”

4 praktikumi
42 romu jaunieši

PROJEKTA REZULTĀTS

Praktikuma dalībnieki iepazinās ar iespējām mācīties dzīvesvietas tuvumā, atrast darbu, strādāt brīvprātīgo darbu, apguva prasmi veidot savu CV, tika motivēti uzdrošināties, ticēt sev, mācīties un būt veiksmīgiem.

Praktikumu vadītāji Sabiedrības integrācijas biedrības „Alternatīvas” izpilddirektors Kaspars Arhipovs un Ruslans Miķelis – romi -, kuri paši ieguvuši izglītību, strādā, ir sasnieguši konkrētus mērķus. Viņi stāstīja par savu ceļu uz izglītību, darbu un pieredzi un ar dažādu vingrinājumu palīdzību atraktīvā, interesantā veidā veidoja pārliecību, ka sasniegumi dzīvē, arī romu cilvēkiem, ir iespējami.

Praktikums romu vecākiem

4 praktikumi
38 vecāki

PROJEKTA REZULTĀTS

Praktikumā romu vecāki iepazinās ar romu izglītības situāciju Latvijā, padziļināja izpratni par izglītības nepieciešamību pašiem un bērniem, īpaši meitenēm.

Praktikums tika organizēts, lai parādītu romu kultūras vērtību saglabāšanas un vienlaicīgi izglītošanās iespēju apvienošanu, vecāku un bērnu gaidas vienam no otra un sadarbības mehānismus ar vietējo sabiedrību. Praktikumam vadīja Dainis Krauklis, kurš pats kā roms, saskāries ar daudzām romu izglītības problēmām, ir ieguvis augstāko izglītību vairākās specialitātēs.

BRĪVDIENU AKADEMIJA

JELGAVA, DAUGAVPILS,
VALDEMĀRPILS, VALMIERA

Jelgava – 23

Valdemārpils – 25

Daugavpils - 25

Valmiera - 20

PROJEKTA REZULTĀTS

„Brīvdienų akadēmijās” romu bērni un viņu vienaudži no dažādām etniskām grupām apguva prasmes darboties kopā, cienīt vienu otru un būt aktīviem demokrātiskas sabiedrības veidošanā. Tika pilnveidotas bērnu saskarsmes, komunikācijas, darba plānošanas, līderības un prezentēšanas prasmes.

BRĪVDIENU AKADEMIJAS ROMU UN CITU TAUTĪBU BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

AKADEMIJAS ORGANIZĒ: www.iic.lv

FINANSĒTĀJI:

Izglītības iniciatīvu centra projekts INTEGRĀCIJAS INKUBATORS ROMU BĒRNU UN JAUNIEŠU ATBALSTAM Nr.2012.EEZ/PP/2/MAC/041/011

Projektu finansiāli atbalsta: Islande, Lihtenšteina un Norvēģija un Latvijas valsts.

Projekta asociētie partneri un līdzfinansētāji: Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde „Jelgavas izglītības pārvalde”, Daugavpils pilsētas pašvaldība, Talsu novada pašvaldība un Valmieras pilsētas pašvaldība.

“Brīvdienų akadēmijas” nodarbībām bija dažādas tēmas – “Kas mēs esam?”, “Mēs mūsu kultūrās”, “Mēs savā pilsētā, valstī un Eiropā”. Interaktīvu aktivitāšu laikā dalībniekiem bija iespēja vairāk izzināt un stiprināt savu identitāti, un labāk iepazīt citu vienaudžu etnisko un eiropisko identitāti, īpaši mazāk zināmos romu kultūras elementus, saskatīt unikālo un īpašo gan sevī, gan apkārtējos. Tāpat nodarbību laikā bērni tika rosināti domāt par piederību savai pilsētai un valstij, par Latvijas vietu Eiropā un pasaulē.

Kā atzina paši akadēmijas dalībnieki, šīs dienas tika pavadītas aizraujoši, un tā bija lieliska iespēja iepazīties ar citu kultūru un nacionalitāšu vienaudžiem.

DALĪBNIEKU ATSAUKSMES:

Es gribētu akadēmiju nākamgad un lai būtu nevis 3 dienas, bet 5, jo šeit ir forši. Man viss patika, bet jo īpaši uzdevumi un skola, un tas, ka atradu jaunus draugus.

Man vislabāk patika taisīt draudzības tiltu, bildes un fotografēšana, uzzināju citas valodas, iemācījos kā sadzīvot ar citiem bērniem.

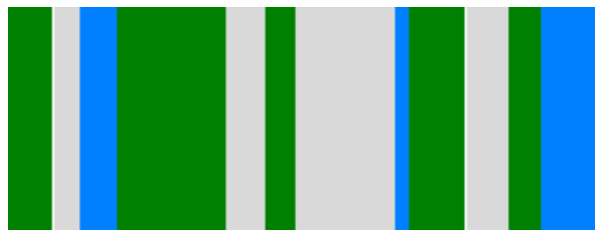
Man ļoti patika šajā akadēmijā! Lūdzu, paņemiet mani vēlreiz!

Man patika pildīt dažādus uzdevumus, taisīt darbus ar vairākiem citiem bērniem, sporta aktivitātes, skolotājas un pusdienas.

Vislabāk bija, kad varēju no citiem bērniem saņemt labus vārdus.

Es vairāk uzzināju par citām tautībām, iemācījos jaunas spēles, vārdus citās valodās un sadraudzējos ar citiem bērniem.

Es novēlu, lai šādas akadēmijas būtu daudziem bērniem. Man ļoti patika visas spēles un, protams, krekliņi, draugi. Man viss patika un es gribētu, lai vēl būtu tāda akadēmija.

Es biju laimīgs.

KULTŪRAS UN SOCIĀLĀS ATMIŅAS DEMONSTRĒŠANAS PASĀKUMI.

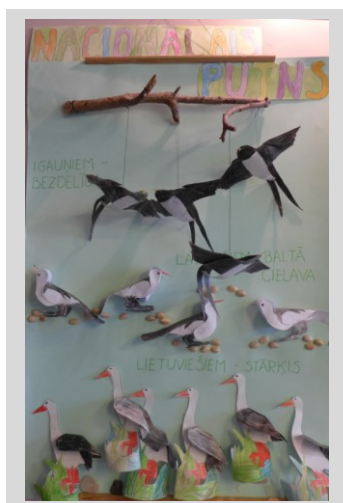
Veidosim vienotu sabiedrību kopā!

14 pasākumi

PROJEKTA REZULTĀTS:

- Īstenoti 14 ārpusstundu pasākumi dažādu etnisko grupu bērniem un jauniešiem gan romu kultūras, gan citu kultūras grupu savstarpējai iepazīšanai;
- Veicināta bērnu un jauniešu iesaistīšana starpkultūru komunikācijā un dažādu kultūru izzināšanā.

Projekta ietvaros tika izsludināts konkurss „**Veidosim vienotu sabiedrību kopā**”, kurā bērni un jaunieši kopā ar ģimenēm, skolotājiem vai draugiem tika aicināti īstenot pasākumus un veidot darbus, kas palīdz iepazīt dažādu etnisko grupu kultūras elementus un atspoguļot tautību dažādību mums apkārt.

KONKURSA UZVARĒTĀJI

Latgales reģions

Daugavpils 20.PII "Pasaku namiņš"
"Tautību dažādība"

Zemgales reģions

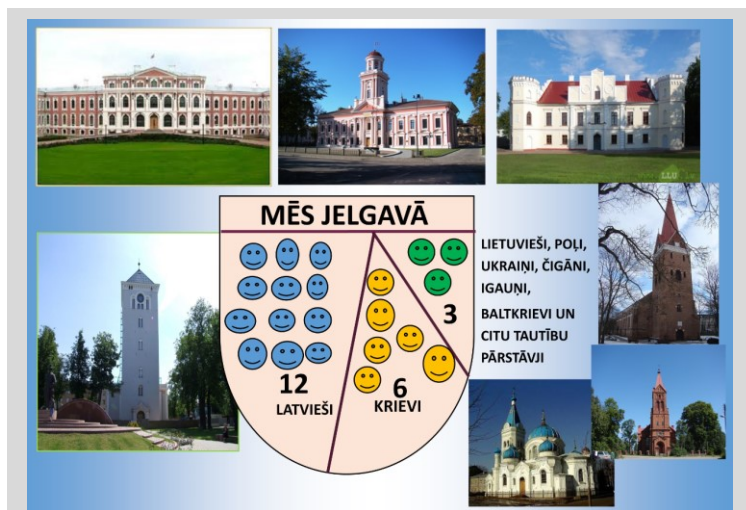
Jelgavas PII "Ķipari"
"Mēs Jelgavā"

Vidzemes reģions

Valmieras PII "Vālodzīte"
struktūrvienība "Krācītes"
sagatavošanas grupa "Rūķu namiņš"
"Nacionālais putns"

Kurzemes reģions

Sabiles vidusskola
"Esam kopā, darām kopā"

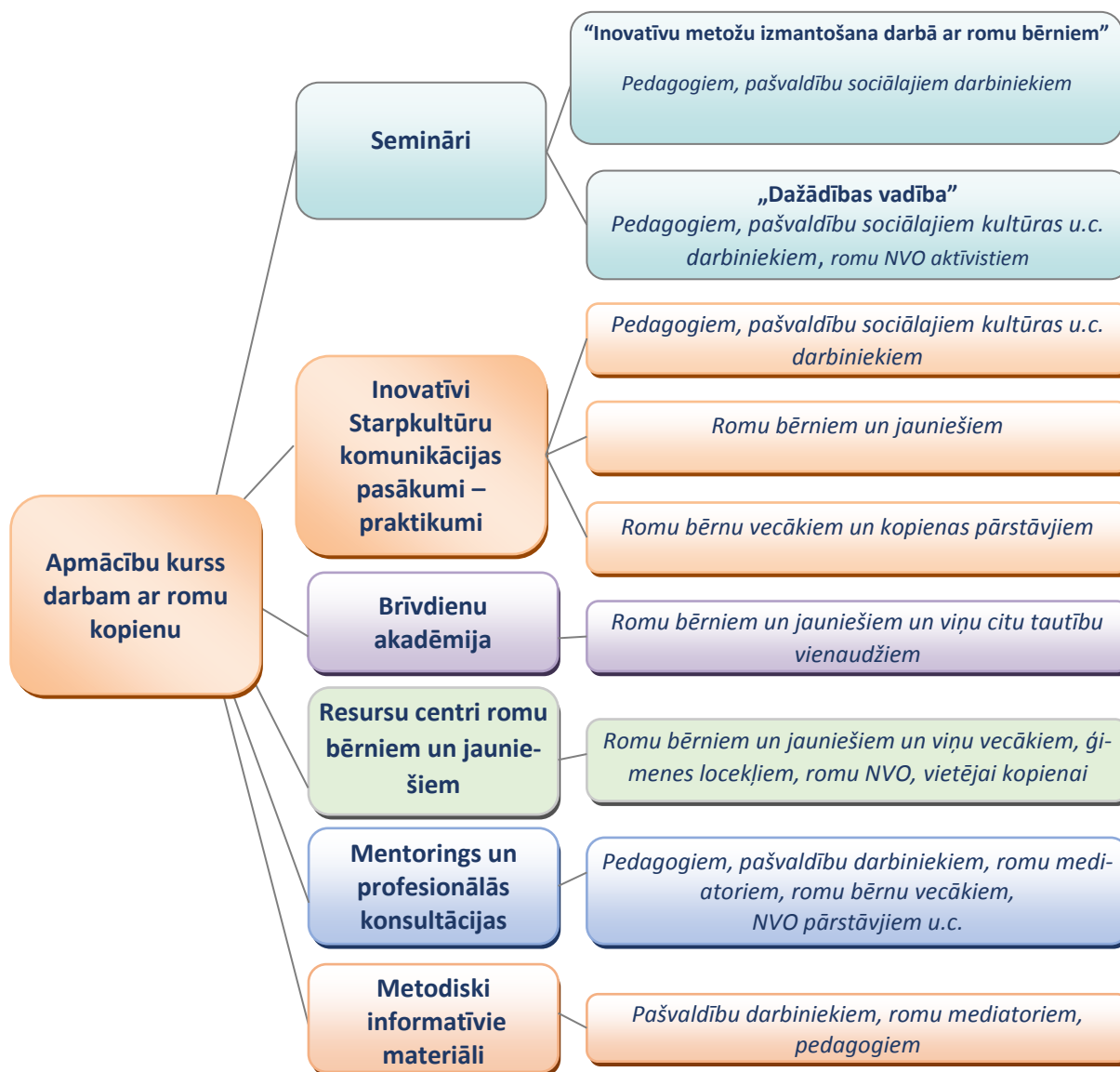
5. Profesionālais atbalsts pedagogiem un pašvaldību darbiniekiem

Atbalsta sistēmas izveide
un stiprināšana

PROJEKTA REZULTĀTS

Izveidots „**Apmācību kurss darbam ar romu kopienu pašvaldībās**” kā teorētiskais pamatojums un bāze projekta aktivitātēm. Kursa mērķis ir veicināt sekmīgu dažādības vadību un darba ar romu kopienu organizēšanu pašvaldībās.

Seminārs

“Inovatīvu metožu izmantošana darbā ar romu bērniem”

Dalībnieku
skaits - 32

Iestāžu
skaits - 23

PROJEKTA REZULTĀTS

Dalībnieki apguva:

- inovatīvu metodiku *Grunnlaget* (teorētiskais pamatojums Jēdzienu mācīšanas modelim, praktiskas metodes, kā šo modeli izmantot lasīt, rakstīt mācīšanās un matemātikā, analizējot iespējamās romu bērnu mācīšanās problēmu riskus),
- starptautisku pieredzi *Grunnlaget* metodikas izmantošanā darbā ar romu bērniem un jauniešiem.

Semināru vadīja Resursu centra Pedverket eksperti **Gunvor Sonnesyn** un **Mortem Hem** (Norvēģija), kuriem ir plaša pieredze inovatīvu programmu izstrādē un izplatīšanā arī darbam ar romu kopienu dažādās valstīs.

Semināra laikā dalībnieki tika rosināti atpazīt romu bērnu valodas apguves un izpratnes grūtības, ko nosaka bilingvālā situācija viņu ģimenēs un izglītības iestādēs, un apguva risinājumus šo grūtību pārvarēšanai. Dalībnieki iepazinās ar Grunnlaget metodikas izmantošanas pieredzi darbā ar romu kopienu Čehijā, kur tā tiek izmantota bērnu klubu darbībā. Seminārā piedalījās dalībnieki no visiem projekta īstenošanas reģioniem.

Seminārs „Dažādības vadība”

8 semināri

81 dalībnieks
no 40 iestādēm

PROJEKTA REZULTĀTS

Semināra dalībnieki:

- pilnveidoja zināšanas par iekļaujošas un multikulturālas izglītības procesa komponentiem, principiem, kritērijiem, normatīvo dokumentu bāzi diskriminācijas atpazīšanai;
- praktiski apguva darba metodes, kā kultūras atšķirības un dažādību mācību procesā multikulturālā klasē padarīt par ieguvumu.

Lai veicinātu multikulturālas izglītības iedzīvināšanu gan izglītības akadēmiskajā aspektā, gan skolas sociālajā gaisotnē un izglītības politikā, dalībnieki analizēja dažādības vadību, akcentējot kultūru dažādību kā mācību potenciālu.

Seminārā ieguvu informāciju un pieredzi ne tikai par romu iekļaušanos izglītībā un sabiedrībā, bet arī guvu izpratni par diskrimināciju vai nediskrimināciju skolā un vietējā sabiedrībā. Radās interesantas un saturīgas diskusijas par man svarīgām tēmām. Esmu nonākusi pie jaunām atklāsmēm un nepieciešamības izanalizēt savu rīcību saskarsmē ar citiem, arī romiem...”

Valmieras semināra dalībniece

6. Sadarbības tīklu veidošana

Sadarbības tīklu veidošana un stiprināšana

PROJEKTA REZULTĀTS

- Aktivizētas romu un starptetniskās NVO savstarpējai sadarbībai, informācijas apmaiņai un kapacitātes stiprināšanai.
- Romu NVO - sabiedrības integrācijas biedrība „Alternativas” ir pievienojusies „Koalīcijai mazākumtautību NVO politiskajai līdzdalībai”, kas izveidota 2013.gadā.
- 2014. gadā IIC ir uzsācis sadarbību ar Eiropas pilsētu un reģionu aliansi romu iekļaušanai (*The European Alliance of Cities and Regions for Roma Inclusion*).

Šī Alianse ir platforma, kuru 2013. gada martā nodibināja Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress. Alianses mērķis ir veicināt zināšanu un pieredzes apmaiņu romu iekļaušanā starp iesaistītajām pašvaldībām.

Projekta ietekmē 2015. gadā Eiropas pilsētu un reģionu aliansei romu iekļaušanai pievienojās Daugavpils pilsētas un Jelgavas pilsētas pašvaldības.

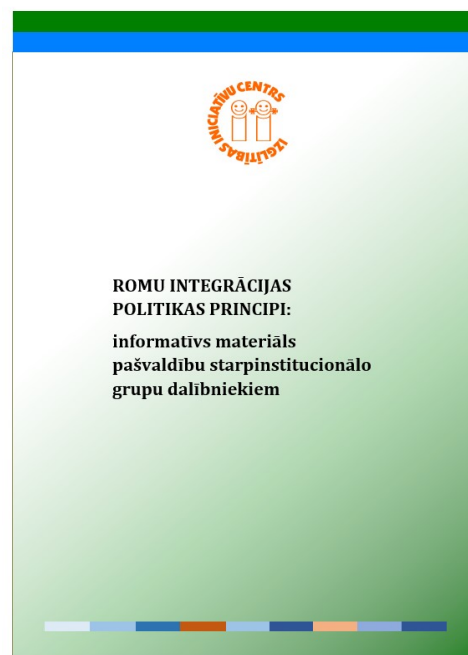
7. Projekta publikācijas

E-MATERIĀLI

Informatīvs atbalsta materiāls romu mediatoriem, ko ieteicams izmantot arī pašvaldību darbiniekiem. Materiālā iekļauta informācija par romu mediatoru darba būtību un darbības pamatprincipiem, par romu resursu centru darbību un par integrācijas politiku Latvijā un to īstenojošajām institūcijām.

Informatīvs materiāls pašvaldību deputātiem un darbiniekiem, kuru atbildībā un pienākumos ietilps nodrošināt atbalstu romu kopienas pārstāvjiem dažādās jomās un līmeņos, organizējot romu kopienai domātu pasākumu izstrādi un īstenošanu, atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas valsts politikai. Materiālā apkopota svarīgākā informācija un koncentrētā veidā atspoguļoti galvenie Eiropas Savienības un Latvijas valsts romu integrācijas politikas pamatprincipi un sasniedzamie rezultāti, kā arī ieteikumi pašvaldībām efektīvu pasākumu veikšanai.

Informatīvajā materiālā pašvaldību starpinstitutionālo grupu dalībniekiem iekļauti statistikas dati par romiem Latvijā, informācija par romu integrācijas politikas mērķiem un vadlīnijām Eiropas Savienībā un Latvijā, kā arī informācija par institūcijām un organizācijām Latvijā, kuru darbība saistīta ar romu tiesību aizstāvību.

Dr.paed. Daiga Zaķe

MULTIKULTURĀLAS IZGLĪTĪBAS PAMATS: PROFESIONALITĀTE SKOLĀ UN TOLERANCE SABIEDRĪBĀ

Raksts publicēts e-laikrakstā „Skolas Vārds” 2014. gada septembrī.

Izglītības iniciatīvu centra projekta
"Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam" ietvaros

Sabiedrības integrācijas
fonds

Romu mediatoru darbs LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

www.iic.lv

Šo projektu fi-
nansiāli atbalsta
Islande, Lihten-
šteina, Norvēģija
un Latvijas valsts.

Romu mediatoru darbs LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

**DAINIS
KRAUKLIS**

Romu
mediatoru
vadītājs

www.iic.lv

Dainis kā romu mediatoru vadītājs ir informēts par visu četru Latvijas reģionu romu mediatoru darbu, veiksmēm, izaicinājumiem un problēmām, un bieži sniedzis viņiem nepieciešamo atbalstu un konsultācijas. Dainim kā pieredzējušam pedagogam ir saskare ar izglītības, integrācijas un sociāliem jautājumiem, kas rūp romiem, dzīves pieredze un problēmu redzējums no romu redzespunkta, izprotot problēmas plašākā, visas sabiedrības kontekstā.

Dainis saskata romu izglītošanos kā daudzu problēmu risinājumu, runā ar romu ģimenēm par izglītības nepieciešamību bērniem, par nepieciešamību pašiem būt aktīviem savas valsts pilsoņiem. Šajā jomā viņš pats ir lielisks

piemērs – ieguvis augstāko izglītību vairākās specialitātēs, strādā un nepārtraukti pilnveido savas zināšanas, mācās.

Dainis aktīvi sadarbojas ar masu medijiem, gan sniedzot informāciju par romu mediatoru darbu un tā nozīmīgumu, gan aktualizējot un skaidrojot Latvijas romu problēmas visai Latvijas sabiedrībai. Ar savu aktīvo rīcību Dainis cenšas mainīt lielas sabiedrības daļas negatīvos stereotipus par romiem, paužot domu, ka romi ir Latvijas sabiedrības daļa, vēlas iekļauties sabiedriskās dzīves norisēs, sniegt savu ieguldījumu, tikai šai vēlmei jābūt abpusējai – arī no pārējās Latvijas sabiedrības nepieciešama labā griba saprasties un sadzīvot kopā.

Šo projektu finansiāli atbalsta
Islande, Lihtenšteina, Norvēģija
un Latvijas valsts.

Esi mūsu draugs

Facebook.com

Draugiem.lv

Daiņa intervijas televīzijai un radio:

- **LNT „900 sekundes”**
http://www.tvnet.lv/online_tv/46539900_sekundes_20150227
(sižets no 43.min.)
- telefonintervija **Latvijas Radio 1**
<http://www.lsm.lv/lv/audio/?tab=20#g>
- intervija **Latvijas Radio**
<http://lr4.lsm.lv/lv/lr/arhivs/?channel=4&y=2015&m=8&d=14>
- intervija **Latvijas Radio 4**
<http://lr4.lsm.lv/lv/lr/arhivs/?channel=4&y=2014&m=7&d=18>

Sabiedrības integrācijas
fonds

Izglītības iniciatīvu centra projekta
"Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam" ietvaros

Romu mediatoru darbs LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

VIJA
KORENOVSKA

Vidzeme

Valmiera

www.iic.lv

Vija ir autoritāte Valmieras romu vidū un, pildot romu mediatora pienākumus, viņa ir risinājusi ļoti plašu jautājumu loku, kur vietējā romu kopiena lūgusi palīdzību.

Viena no aktuālākajām problēmām romu kopienā ir bezdarbs. Tāpat kā visā Latvijā, arī Valmierā daudzi romu tautības cilvēki ilgstoši ir bez darba. Tam ir dažādi iemesli - gan objektīvs darba vietu trūkums, gan sabiedrībā valdoši aizspriedumi, gan motivācijas trūkums pašu romu vidū. Ļoti daudz laika un pūļu Vija ir veltījusi sarunām ar romu tautības cilvēkiem, kuriem nav pietiekamas motivācijas strādāt algotu darbu.

Mediatora darba pienākumos ietilpst veidot informatīvo saikni starp romu kopienu un pašvaldības un valsts institūcijām. Šī pienākuma nozīmīgumu apliecināja arī Vijas paveiktas, risinot

nodarbinātības jautājumu. Vijas pieredze apliecina, ka dažādu iemeslu dēļ pašvaldībā un atbildīgajās valsts institūcijās nav informācijas par romu tautības bezdarbniekiem, savukārt, romu kopienā nav informācijas par iespējamām darba vietām.

Meklējot darba vietas tautiešiem, par konkrētas problēmas risināšanas soļiem Vija konsultējās ar romu kopienas koordinatori Ivetu Kļaviņu, tikās ar Valmieras pilsētas pašvaldības domes priekšsēdētāju J.Baiku un Valmieras pilsētas pašvaldības iestādes "Valmieras namsaimnieks" vadītāju V.Jēgeru, skaidrojot esošo situāciju un lūdzot sniegt atbalstu konkrētiem romu tautības cilvēkiem, kas ir apliecinājuši savu vēlmi strādāt. Minētajās iestādēs tika saņemts atbalsts un trīs romu cilvēki tika pieņemti darbā.

Šo projektu finansē atbalsta
Islande, Līhten-
šteina, Norvēģija
un Latvijas valsts.

Esi mūsu draugs

Facebook.com

Draugiem.lv

Romu cilvēki, kuri tika pieņemti darbā, ir priecīgi un ļoti pateicīgi, ka ir darbs un regulāri ienākumi, līdz ar to var nomaksāt parādus, komunālos maksājumus u.c.

Romu mediatoru darbs LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

DANA
DIDŽUS

Zemgale
Jelgava

www.iic.lv

Veicot romu mediatora pienākumus, Dana sekmīgi risina problēmas gan izglītības, gan sociālajā jomā. Tomēr Danas darbā ne mazāk svarīga ir romu kultūras saglabāšana un popularizēšana, mazinot stereotipus un aizspriedumus pret romiem.

Dana ir izmantojusi dažādas iespējas romu kopienas un vietējās sabiedrības savstarpējās cieņas, sapratnes un sadarbības veicināšanai.

- Ar savu darbošanos Dana ir aktivizējusi Jelgavas romu kultūras biedrības dalību pilsētā organizētajos pasākumos, kas dod iespēju cittautiešiem labāk iepazīt romus. Dana ir rosinājusi romu kopienu piedalīties gan pilsētas, sporta svētkos, svētku gājienos, dažādos svinīgos pasākumos.

- Lai dotu iespēju sabiedrībai tuvāk iepazīt romu tautas kultūru un vērtības, pilsētas romu bērni ar Danas atbalstu bija sagatavojuši īpašu zīmējumu izstādi „Romu simboli” Starptautiskajai romu dienai veltītajā pasākumā.

- Dana ir palīdzēja uzrakstīt pieteikumu un iesniegt materiālus Sabiedrības integrācijas pārvaldes rīkotajam konkursam „Mana vecmāmiņa prot visu” jo ģimenei radās grūtības ar pieteikuma uzrakstīšanu. Rezultātā tieši šī vecmāmiņa no 37 konkursa dalībniecēm bija to trīs vecmāmiņu vidū, kurām žūrija piešķīra galvenās balvas. Mazbērnu domas par vecmāmiņām un vecmāmiņu atziņas par svarīgāko sakarsmē ar mazbērniem tika publicētas laikrakstā „Jelgavas Vēstnesis”, tā dodot iespēju vietējai sabiedrībai iepazīties arī ar romu dzīves vērtībām.

Šo projektu finansāli atbalsta
Islande, Lihtenšteina, Norvēģija
un Latvijas valsts.

Esi mūsu draugs

Facebook.com

Draugiem.lv

Romi ir pateicīgi Danai par iespēju interesanti pavadīt laiku, būt kopā ar saviem bērniem, mazbērniem, būt pieņemtiem un aktīviem sabiedrības locekļiem, apmeklēt un piedalīties pasākumos, par kuru norisi nemaz nenojauta.

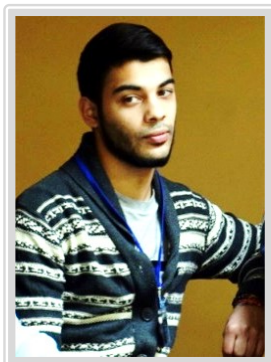

Sabiedrības integrācijas
fonds

Izglītības iniciatīvu centra projekta
"Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam" ietvaros

Romu mediatoru darbs LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

RUSLANS
MIĶELIS

Kurzeme

Talsu novads

www.iic.lv

Šo projektu fi-
nansiāli atbalsta
Islande, Lihten-
šteina, Norvēģija
un Latvijas valsts.

Esi mūsu draugs

Facebook.com

Draugiem.lv

Mediatora darbā, līdztekus problēmu risināšanai sociālajā, izglītības, tiesību aizsardzības u.c. jomās, Ruslans strādāja ar romu jauniešiem, saviem vienaudžiem, lai veicinātu romu jauniešu aktīvāku iesaisti sabiedriskajās norisēs.

Ruslans pats ir vairākkārt piedalījies Eiropas Savienības Erasmus+ projektos, uzkrājis zināšanas un pozitīvas emocijas un novērtējis šo pieredzi kā ļoti nozīmīgu, tāpēc labprāt dalījās ar savu pieredzi, motivējot romu bērnus un jauniešus mācīties un būt aktīviem. Ruslans rosināja interesēties par iespējām darboties, darīt, piedalīties, organizēt pašiem un negaidīt, ka viņu vietā izdarīs kāds cits, „piesīs klāt”.

Stāstot Valdemārpils, Talsu un Sabiles romu jauniešiem par savu ceļu uz iesaistīšanos dažādos projektos un ieguvumiem – zināšanām, sadarbības prasēm, svešvalodas apguvi, jauniem

draugiem, redzēto citās valstīs, Ruslans apliecināja, ka to var izdarīt un piedzīvot ikviens, tikai pašam jābūt ar pašcieņu, darīt gribošam, komunikablam, draudzīgam un atbildīgi jāveic uzticētos pienākumus. Mediators aicināja jauniešus visas šīs īpašības attīstīt jau mācoties skolā.

Ruslans iepazīstināja jauniešus ar brīvprātīgā darba veikšanas iespējām Latvijā un ārzemēs. Lai arī par šo darbu nepienākas samaksa, Ruslans centās parādīt jauniešiem ieguvumus, ko šis darbs sniedz un aicināja izmantot brīvprātīgā darba sniegtās iespējas – tas palīdz labāk saprast, kura ir tā joma, kurā gribētos strādāt, atrast savu dzīves aicinājumu, pārbaudīt spēkus un spējas konkrētā profesijā, gūt pieredzi, kā arī iepazīt citas valstis, kultūras un cilvēkus, mācīties saprasties un sadzīvot un sniegt savu ieguldījumu sabiedrības kopīgam labumam.

Sabiedrības integrācijas
fonds

Izglītības iniciatīvu centra projekta

"Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam" ietvaros

Romu mediatoru darbs LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

LUDMILA

MARCINKEVIČA

Latgale

Daugavpils

www.iic.lv

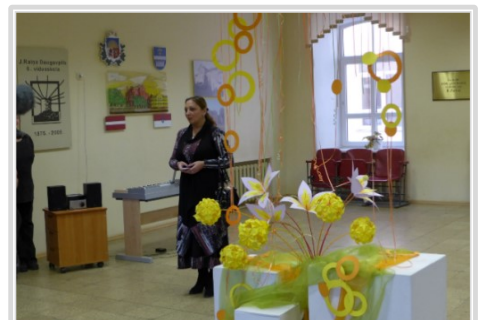
Veicot romu mediatora pienākumus, Ludmila, sadarbībā ar pirmsskolas izglītības iestādēm un skolām, Izglītības pārvaldes, Sociālā dienesta un pilsētas domes speciālistiem, ir risinājusi dažādus romiem svarīgus jautājumus – nodrošinājusi atbalstu un palīdzējusi atrast piemērotākās izglītības iestādes romu bērniem, tai skaitā no reemigrantu ģimenēm, palīdzējusi ar aizbildniecības dokumentu sakārtošanu, mājokļa piešķiršanu u.c.

Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes darbiniekus satrauc fakts, ka ļoti daudzas romu ģimenes labprāt ievieto savus bērnus diennakts pirmsskolas izglītības iestādēs, internātskolās vai speciālās izglītības iestādēs, jo šajās izglītības iestādēs bērnu uzturēšanās izdevumus sedz valsts vai pašvaldība.

Tā, piemēram, Daugavpils 26.pirmsskolas izglītības iestādi apmeklē 21 romu bērns un tikai viens no viņiem apmeklē dienas grupu, bet 20 bērni diennakts grupās.

Lai uzskats, ka romu bērniem vislabāk ir internātskolās un speciālajās izglītības iestādēs, nekļūtu par dominējošo romu vidū un, lai mazinātu šo vispārpieņemto praksi, Ludmila pēc Izglītības pārvaldes lūguma daudz strādāja ar romu vecākiem un vecvecākiem, skaidrojot, cik daudz bērnam nozīmē augšana ģimenē un cik smagas sekas var atstāt nošķirtība no ģimenes. Ludmilas skaidrojums, kā arī ieteikums un atbalsts dokumentu sakārtošanā maznodrošinātās ģimenes statusa iegūšanai ir palīdzējis kādai romu vecmāmiņai rast iespēju audzināt savu mazbērnu pašai. Zēns apmeklē dienas skolu, kurā apgūst speciālo izglītības programmu, un katru dienu mājās saņem bērnam tik nepieciešamo ģimenes atbalstu un mīlestību.

Gan tautieši, gan to institūciju darbinieki, ar kuriem mediatore sadarbojas, raksturo Ludmilu kā pozitīvu, darbīgu un punktuālu. Šīs Ludmilas īpašības palīdz vietējā sabiedrībā lauzt stereotipus par romu cilvēkiem.

Šo projektu finansē
Izglītības ministrija,
Islande, Lihtenšteina,
Norvēģija un Latvijas valsts.

Esi mūsu draugs

Facebook.com

Draugiem.lv

Izglītības iniciatīvu centra projekta
"Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam" ietvaros

Sabiedrības integrācijas
fonds

REKOMENDĀCIJAS SITUĀCIJAS UZLABOŠANAI

www.iic.lv

Šo projektu fi-
nansiāli atbalsta
Islande, Lihten-
šteina, Norvēģija
un Latvijas valsts.

Rekomendācijas situācijas uzlabošanai

Balstoties uz projektā īstenoto pasākumu rezultātīvajiem rādītājiem un secinājumiem no ikdienas prakses un vietējām vajadzībām, reģionālie projekta koordinatori no Zemgales, Latgales, Vidzemes un Kurzemes izstrādātāja ieteikumus tālākai atbalsta sistēmas romu kopienai stiprināšanai un attīstīšanai pašvaldībās, atbilstoši ES un Latvijas valsts integrācijas politikai.

Romu mediatori – īpaši apmācīti un sagatavoti cilvēki no romu kopienas, kas labi pārzina vietējās kopienas sociālo, emocionālo un intelektuālo potenciālu, var ātri reaģēt un palīdzēt dažādu jautājumu risināšanā.

Romu mediatoru darbība kā starpnieka prakse starp pašvaldības institūcijām un romu kopienu vērtējama gan kā jauna un veiksmīga šī projekta iniciatīva, gan vietējās vajadzībās balstīta nepieciešamība arī nākotnē.

1. Veicināt un atbalstīt romu mediatoru darbību reģionos, pašvaldībās, plānojot finansējumu gan darba apmaksai, gan mediatora sagatavošanai (apmācības).
2. Atbalstīt tādu romu mediatora darbību, kas nodrošina informatīvo saikni starp romu kopienu un pašvaldības un valsts institūcijām, kā arī romu dzīvesveida, psiholoģijas un vajadzību izpratni.
3. Paralēli romu mediatora darbībai, veicināt skolotāju palīgu romu praksi izglītības iestādēs, kur mācās romu bērni.
4. Meklēt un izmantot arī jaunus atbalsta instrumentus romu bērniem, jauniešiem un arī pieaugušajiem specifisku mācīšanās un cilvēktiesību vajadzību nodrošināšanai.
5. Ar romu mediatora starpniecību veicināt plašāku romu iesaisti sadarbībā un dialoga veidošanā, lai būtu abpusēja ieinteresētība mainīties un kļūt par līdztiesīgiem un atbildīgiem partneriem

Resursu centri romu bērniem un jauniešiem – materiālā bāze un viegli pieejami resursi dažādu formālās un ārpus formālās izglītības pasākumu organizēšanai, lai paaugstinātu romu bērnu un jauniešu mācīšanās sasniegumus, mācību motivāciju un personisko aktivitāti.

Mērķtiecīgi organizēti starpkultūru un dažāda veida atbalsta pasākumi Resursu centros sekmēja romu bērnu un jauniešu sociālās prasmes, mācību motivāciju, vēlmi būt aktīviem un līdzatbildīgiem savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

1. Apzinot romu bērnu un jauniešu skaitu pašvaldību teritorijās, atbalstīt un palīdzēt piesaistīt projektus, programmas dažādām aktivitātēm, tai skaitā projekta ietvaros uzsāktajām: praktikumiem, toleranci veicinošiem pasākumiem brīvlaikos, nodarbībām ar romu bērniem pēc stundām un u.c.
2. Nodrošināt no pašvaldību līdzekļiem jau esošo Resursu centru uzturēšanu un popularizēšanu.
3. Paplašināt darbību Resursu centros, veidojot apmācību grupas mazizglītotiem un neizglītotiem romu tautības cilvēkiem, organizējot nodarbības ar mūsdienīgu tehnoloģiju un efektīvu metožu izmantošanu u.c., piesaistot tādus fasilitatorus, kuri var ne tikai sniegt zināšanas un palīdzēt pamatprasmju apguvē, bet rosina arī kopīgu kultūru izzināšanu, pasākumu organizēšanu utml.
4. Resursu centru darbībā aktivizēt romu jauniešus un popularizēt brīvprātīgā darba ieguvumus un piedāvātās iespējas Latvijā un Eiropā.

Izglītības iestādes kā socializācijas, komunikācijas un adaptācijas instruments starp romu kopienu, atsevišķām ģimenēm un pašvaldību.

Pedagogu izglītošana - profesionālās pilnveides semināri radīja priekšnosacījumus pedagogiskā procesa kvalitātes uzlabošanai, ikdienas mācību metožu dažādošanai un ikvienam bērnam nepieciešamā atbalsta iespēju plānošanai un nodrošināšanai.

1. Nodrošināt pašvaldībās korektu romu bērnu izglītības iestādēs statistisko uzskaiti visās izglītības pakāpēs ar izglītības procesa kvalitatīvajiem datiem, t.sk. apmeklētību.
2. Veidot regulāras sadarbības saikni starp pašvaldību izglītības iestādēm un augstskolām un NVO, kuras īsteno skolotāju tālākizglītības programmas, lai nodrošinātu vietējām vajadzībām atbilstošu un profesionālu pedagogu darbību multikulturālas izglītības īstenošanā.
3. Regulāri organizēt praktikumus un seminārus ne tikai pedagogiem, bet arī pašvaldību darbiniekiem, tai skaitā sabiedrisko attiecību speciālistiem, par romu kultūru un starpkultūru saskarsmes jautājumiem. Tikai iepazīstot un izdiskutējot problemātiskos jautājumus, tiek kļiedēti aizspriedumi un jau preventīvi novērsta diskriminācija.
5. Organizēt formālās un neformālās mācības, lai veicinātu priekšlaicīgi mācības pametušos romus atsākt izglītības iegūšanu, tādējādi nodrošinot obligātās izglītības iegūšanu un mazinot romu analfabētu skaitu.
6. Izstrādāt rekomendācijas izglītības iestādēm sadarbības uzlabošanai ar romu vecākiem un veicināt tādu programmu īstenošanu, kas palīdz izglītēt un iesaistīt romu bērnu vecākus savu bērnu mācību un attīstības procesa atbalstam.
7. Veikt padziļinātu monitoringu katrā pašvaldībā par romu izglītības jautājumiem un problēmām. Piesaistīt izglītības jomas ekspertus, kas spēj novērtēt vietējo specifiku un palīdzēt pašvaldību speciālistiem izstrādāt romu integrācijas ilgtermiņa stratēģiju un rīcības plānus.

Pozitīvie piemēri - iespēja vietējai sabiedrībai uzzināt par veiksmes stāstiem un labajiem piemēriem un izprast romu cilvēkus.

Regulāra pozitīva informācija projekta laikā medijos redzami un sajūkami veicināja sabiedrības stereotipu un aizspriedumu mazināšanos. Tā ir arī iespēja pašvaldības līmenī pamanīt un novērtēt turpmākās attīstības potenciālu sabiedrības integrācijai.

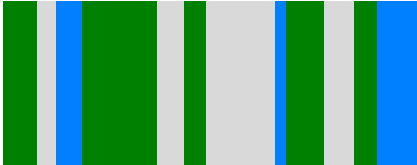
1. Reģionālajiem un pašvaldību plašsaziņas līdzekļiem rosināt slēgt vai autorizēt interneta komentārus, kas skar nacionālās politikas jautājumus, lai novērstu diskrimināciju pret dažādām tautībām un stereotipu uzturēšanu.
2. Plānot un organizēt konkrētas aktivitātes un kampaņas naida runas mazināšanai plašsaziņas līdzekļos, piesaistot plašāku vietējo sabiedrību.
3. Plānot un iesaistīt romu tautības kopienu vietējā kultūras dzīvē, sabiedriski nozīmīgos pasākumos (piemēram, vides sakopšanas talkas), kā arī vietējai sabiedrībai svarīgu lēmumu apspriešanā un pieņemšanā.

Apzināt un atzīt problēmas, aicināt uz dialogu nevalstiskās organizācijas, kultūrbiedrības. Ja tādu nav pašvaldībā, sadarboties ar organizācijām, kuru darbība aptver visu Latviju.

Pašvaldību iestāžu starpinstitucionālā sadarbība – būtisks elements romu kopienas atbalsta politikas īstenošanā.

Mērtiecīga šādas grupas darbība būtiski ietekmē gan romu kā etniskās grupas tiesību nodrošināšanu, gan pašvaldības institūciju un romus pārstāvošo organizāciju profesionālo sadarbību.

1. Iniciēt tādas romu kopienas atbalsta pasākumus, kas ne tikai operatīvi risina problēmas, bet arī nodrošina ģimeņu asistentus romu cilvēku sociālo prasmju attīstīšanai, sniedz iespēju romiem apmeklēt motivēšanas/atbalsta grupas un nodrošina karjeras vadības prasmju veidošanu utml.
2. Pašvaldībām iesaistīties starptautiskos sadarbības tīklos/organizācijās, kas veicina romu kopienas tiesību nodrošināšanu. Tā ir priekšrocība, kas Latvijai noteikti jāizmanto, jo sniedz iespējas saņemt informatīvo un finansiālo atbalstu pieredzes un mācību vizītēm, politikas veidošanai un stratēģiju izstrādāšanai. Projekta laikā Daugavpils un Jelgavas pilsētu pašvaldības izmantoja šo iespēju un iestājās starptautiskā sadarbības tīklā *The European Alliance of Cities and Regions for Roma Inclusion*.

Evelīna Balode, projekta koordinatore Latgalē:

Daugavpils pašvaldībā projekts vērtējums kā inovatīvs un veiksmīgs. Ieguldot milzīgu darbu un pacietību romu bērnu izglītošanā šodien, mēs atbrīvojamies no grūtībām nākotnē, nākamajās paaudzēs.

Pateicības

Asociētajiem partneriem

Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldei

Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādei
„Jelgavas izglītības pārvalde”

Talsu novada Izglītības pārvaldei

Valmieras pilsētas pašvaldībai

par sadarbību, atbalstu un ieguldījumu projekta īstenošanā!

Romu mediatoriem

Danai Didžus

Vijai Korenovskai

Ludmilai Marcinkevičai

Ruslanam Miķelim

un

romu mediatoru vadītājam Dainim Krauklim

par uzdrīkstēšanos, pacietību, optimismu un sirdsdegsmi nozīmīgajā darbā!

Romu kopienas koordinatore

Evelīnai Balodei

Sarmītei Jomai

Ivetai Kļaviņai

Lienītei Krūzītei

par atsaucību, uzņēmību un izdarību organizējot un īstenojot projekta pasākumus!

Šis materiāls ir izstrādāts Izglītības iniciatīvu centra
projekta «**Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam**» ietvaros.

Projekta Nr.2012.EEZ/PP/2/MAC/041/011

Par materiāla saturu atbild Izglītības iniciatīvu centrs.

Projektu finansiāli atbalsta Islande, Lihtenšteina un Norvēģija.

Programmu finansē EEZ finanšu instrumenta un Latvijas valsts.

www.sif.gov.lv

www.eeagrants.lv

www.eeagrants.org

© Izglītības iniciatīvu centrs, 2015

www.iic.lv